

Duurmelken voor minder trammelant

Op gebied van diergezondheid en arbeid biedt duurmelken uitkomst volgens onderzoekers van Wageningen University & Research. Ook de duurmelkende veehouders zijn enthousiast. Volgens hen zorgen langere lactaties voor minder trammelant op het bedrijf.

TEKST GRIETJE DE VRIES

In het onderzoek 'Lactatie op Maat' kijken Eline Burgers, Akke Kok en Ariëtte van Kneegsel van Wageningen University & Research onder andere naar de gegevens van veertien veehouders die al langere tijd de lactatieduur bewust verlengen, het zogenoemde duurmelken. Voor het onderzoeksproject, dat wordt gefinancierd door ZuivelNL en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, worden praktijkgegevens gebruikt om meer inzicht te krijgen in de voordelen van duurmelken.

Volgens onderzoeker Eline Burgers leveren de praktijkgegevens veel nuttige inzichten op. 'Door de gegevens ontdek je waarom melkveehouders duurmelken toepassen. Het is erg interessant om te zien wat voor verschillende motivaties en strategieën de bedrijven hebben om koeien langer aan de melk te houden.' Uit een enquête die onder de duurmelkende veehouders werd verspreid, komt naar voren waarom ze lactaties verlengen. 'De meestgehoorde reden is de gezondheid van de koeien. Door het aantal afkalvingen te verminderen neemt ook de kans op gezondheidsproblemen af. Die vinden namelijk het meeste plaats rond afkalven', legt Burgers uit. 'Verder geven de boeren vaak aan dat ze de koeien zo op een lagere productie kunnen droogzetten, wat ook gezondheidsproblemen voorkomt.'

Veel veehouders vinden ook dat duurmelken veel arbeid scheelt. Minder afkalvingen levert minder kalfjes op en voorkomt veel onvoorspelbare arbeid. 'Een aantal melkveehouders gaf aan dat ze meer werkplezier ervaren, want er is minder trammelant', vertelt Burgers.

Duurmelken vraagt om strategie

Het moment waarop de duurmelkers hun koeien insemineren, verschilt. De een laat het afhangen van het aantal dagen in lactatie, waar een ander een grens in melkproductie stelt waarboven niet geïnsemineerd wordt. Zo insemineert een aantal bedrijven pas zodra een vaars of koe minder dan bijvoorbeeld 30 kilogram melk produceert. 'Boeren selecteren zo

Frank van Overveld: ‘Streven naar een korte tussenkalftijd heeft zijn langste tijd wel gehad’

Sinds een jaar of tien insemineert Frank van Overveld zijn 200 koeien pas na 100 dagen. ‘Op een gegeven moment kwam ik erachter dat koeien die niet drachtig werden of bewust goede koeien lang veel melk konden produceren. En dat koeien die nog een hoge productie hadden, al droog moesten worden gezet. Toen dacht ik: waarom zou ik alle koeien niet langer aan de melk houden en later insemineren?’

De melkveehouder uit Oudemolen doet sindsdien aan duurmelken en ziet veel voordelen. ‘We insemineren zo’n 40 à 50 dagen later dan gemiddeld, maar uiteindelijk is onze tussenkalftijd maar 30 dagen langer. De

vruchtbaarheid van onze koeien is dus erg verbeterd sinds we duurmelken.’

Van Overveld breidt langzamerhand de tussenkalftijd verder uit. ‘Van insemineren bij 100 dagen gaan we al richting 110 voor koeien. Vaarzen insemineren we vanaf 130 dagen.’ Als je eerder zou insemineren, kun je er volgens hem nooit achterkomen welke koeien persistent zijn en dus geschikt voor duurmelken. ‘We streven naar een langere levensduur bij onze koeien en ik denk dat duurmelken daarbij helpt. We hebben gezien dat een koe ook prima 100.000 liter kan produceren met zes lactaties. Wat mij betreft heeft een korte tussenkalftijd zijn langste tijd wel gehad.’

automatisch op persistentie. De koe die langer een productie heeft boven de 30 kilogram, krijgt een langere tussenkalftijd. Waarom die koe daar langer over doet, heeft te maken met de persistentie en de hoogte van de piekproductie na afkalven van het dier’, verklaart Burgers.

De uitkomst van deze maatregelen is dus dat alleen de koeien die duurmelken aankunnen, ook een verlengde lactatie krijgen. Er zijn ook veel bedrijven die werken met een combinatie van deze strategieën, zoals minimaal 90 dagen melken en vervolgens een maximum van 40 kilo melk.

Winst aan productieve dagen

Een veelgehoord kritiekpunt op duurmelken is de lagere totale melkproductie, omdat je de piek die na afkalven komt, minder vaak krijgt. Volgens Akke Kok valt dat gat behoorlijk mee als de melkproductie persistent is. Vooral als in de productieberekening de droogstandsdagen worden meegerekend.

‘De 305 dagenproductie geeft vaak een vertekend beeld, omdat die aantal dagen tussenkalftijd en de droogstand niet meeneemt. Zo is de droogstand bij koeien met langere lactaties in verhouding veel korter dan bij jaarlijks kalvende koeien’, legt Kok uit.

Door de melkproductie te berekenen per dag tussenkalftijd komen koeien met een verlengde lactatie beter uit de bus dan koeien met een minder lange lactatie. Burgers en Kok vergeleken de melkproductie per dag tussenkalftijd van duurmelkende koeien, waaruit blijkt dat de koeien die tussen 17 en 19 maanden tussenkalftijd zitten, de hoogste melkproductie per dag tussenkalftijd hebben. Bij koeien met een tussenkalftijd langer dan 19 maanden, ligt de productie lager. ‘In die categorie zitten eigenlijk de koeien met de meeste potentie’, vertelt Kok. ‘Maar doordat de melkproductie aan het eind van de lactatie laag is, realiseren ze minder melk per dag tussenkalftijd.’ Er is dus een moment waarop het verder verlengen van de lactatie niet opweegt tegen het verminderde

aantal dagen droogstand per jaar. ‘Maar de meeste boeren gaan voor koegezondheid en minder arbeid, niet voor de hoogste productie’, aldus Burgers.

Krachtvoerkosten verlagen

Aan de kostenkant scheelt duurmelken ook volgens Burgers. ‘Niet alleen kunnen dierenartskosten en arbeid verminderd worden, ook in krachtvoerkosten is iets te halen.’ Veel boeren vullen juist aan het begin van de lactatie het rantsoen aan met krachtvoer. Na een aantal maanden is deze aanvulling minder of zelfs niet meer nodig. ‘Zo kun je met duurmelken dus nog een aantal extra maanden blijven melken, zonder dat daar krachtvoerkosten tegenover staan.’

Om ook wetenschappelijk te zien wat er gebeurt met duurmelken wordt er op Dairy Campus een proef gedaan met duurmelken, voegt Van Kneegsel toe. ‘In de praktijk kiezen boeren al welke koe ze wel of niet later insemineren. Maar het is ook interessant om te voorspellen welke koe geschikt is en waarom.’ Daarom gaan de koeien op Dairy Campus willekeurig meedoen aan een bepaalde lactatielengte. Vervolgens kijken de onderzoekers welke koeien het goed doen in de langere lactaties en koppelen dat aan bijvoorbeeld voeropname en bloedwaarden. Op die manier hopen de onderzoekers te kunnen voorspellen of een koe geschikt is voor duurmelken. |

Samenvatting

- Met duurmelken kalven koeien minder vaak af, wat scheelt in gezondheidsproblemen en onvoorspelbare arbeid.
- Koeien met een tussenkalftijd van 17 à 19 maanden produceren de meeste melk per dag tussenkalftijd.
- Er wordt onderzocht welke koeien het meest geschikt zijn voor duurmelken.